

vare vil bidrage til at trænge bort fra Sagsførelsen; at der nødvendigviis skulde finde skriftlig Procedure Sted, naar Indstævnte udeblev, kan jeg ikke være enig i; Fremstillingen, der skal lægges til Grund ved Sagens Paajendelse, maa jo være begrundet i de Documenter, der ere meddeelte Sagsøgte, idet han selv stævnet, og derefter maa Dommen affiges; om den kan affiges strax eller Retten vil tage Documenterne til Gjenemsiyn, bliver dens Sag, men det forandrer ikke Processformen. Der er endvidere bleven berørt, at der allerede nu skulde være Mundtlighed i den ordinaire Ret; jeg troer ikke, at den ærede Taler (Klein), som gjorde opmærksom derpaa, har meent noget Alvorligt dermed; thi han veed selv, hvoriblandt der gjøres fra Rettens Side i saa Henseende, hvormeget den tværtimod gjør for at forhindre endogsaa kun mundtlige Tilførsler til den hele Gang, som disse Sager have, men som derfor ikke kan være nogen anbefaling for en Procedure, som nu finder Sted. Det er ogsaa bleven sagt, at denne Processform skulde gjøre det umuligt for en Mand selv at føre sin Sag. Nu vil jeg dog gjøre opmærksom paa, at de ærede Herrer vistnok selv vide, hvor overordentlig sjelden det er, at en Mand nu selv fører sin Sag, og selv hvor en Mand uder og fremlægger Indlæg, kan man i Almindelighed antage, at de ere forfattede af andre end ham selv, saaledes at der vist aldrig vil kunne tabes Noget ved Indførelsen af mundtlig Procedure. Det er tværtimod min Mening, at den Mand, som nogenlunde har et i sin Magt at kunne opfatte sine egne Forhold rigtig og udtrykke sig rigtig, langt lettere selv vil kunne procedere Sagen for en saadan Domstol, end han vil kunne det ved en skriftlig Procedure. Der foreligger jo mange Opgivelser af, hvad der skal være Gjenstand for Forhandlingen, og han vil da kunne tale sig derom mundtlig, uden at blive ført ind i de mange Vidtløftigheder, som den skriftlige Procedure leder til. Hvis det er rigtigt, hvad jeg her har bemærket, saa vil denne Processform ikke i og for sig gjøre Processen kostbarere derved, at den Mand, der ellers selv kunde føre sin Sag, nu bliver nødt til at an-

tage en Sagsfører; derimod skal jeg ikke modsigge, at det jo vel kan være, at Proceduren bliver noget kostbarere i det Hele taget, idet den kræver en større Anstrengelse og en større Virksomhed i kortere Tid end den skriftlige Procedure, som tillader at lempe Forfattelsen af Indlæg efter den Leilighed, der kan forenes med andre Forretninger, medens der ved den mundtlige Procedure netop skal naaes en hurtigere og maaskee ogsaa rigtigere Afgjørelse af Sagerne. — De Indvendinger, som fra den første ærede Taler (Klein) bleve gjorte imod Stævninger i §§ 22 og 23, forekommer mig tildeels at være grundede paa en Misforstaaelse, navnlig forsaavidt han omtalte, at Barslet skulde rette sig efter Opholdsstedet; dette vilde imidlertid føre for langt ind i Detailen, og er der en Uhydelighed i den Henseende, saa vil den jo kunne rettes ved Sagens anden Behandling. Det, at en Mand kan stævnes uden for sin Bopæl, kan maaskee i ganske enkelte Tilfælde være ubehageligt og chicanøst, men ved mange Leiligheder, naar man navnlig tænker sig Skippere og Rejsende, der saa at sige slet ingen Bopæl have, vil det være af Bigtighed at kunne stævne dem, hvor de findes. — Der er ogsaa bleven talt om § 34, som jo ganske rigtig indfører et aldeles nyt Princip i vore Processformer, nemlig en foreløbig Afgjørelse af Retten om, hvem Beviisbyrden paahviler, og hvad der skal bevises. Jeg troer vistnok, at denne Forandring kan føre endeel Nytte med sig, men tillige, at den bør lempes noget efter de bestaaende Regler om Forhandlingsmaximen, saaledes, at det i det Hele taget, naar Parterne ere enige derom, ikke forbydes dem at tilveiebringe ogsaa Bidnebeviis paa en tidligere Tid end den egentlige mundtlige Forhandling for Retten, saaledes at Retten kun skulde give en foreløbig Kjendelse med Hensyn til Beviisførelsen, naar der fra nogen af Parternes Side blev protesteret imod Udsættelse i saadanne Tiemed; hvis det da kunde tænkes, som jeg troer det kan, at Rettens Afgjørelse indskrænkes til det ene Punkt, som forelægges den, uden at man behøver at komme ind paa hele Sagen, saa vilde jeg ansee det for rettest at udsætte den endelige Behandling, indtil Sagen siden paa eengang kunde blive afgjort; men